

KOTOUTTAMISOHJELMA 2020 – 2024

Nurmeksen kaupunki

1	JOHDANTO	3
2	KOTOUTUMINEN JA KÄSITTEISTÖ.....	3
	2.1 Kotouttaminen.....	3
	2.2 Kotouttamisohjelma	4
	2.3 Alkukartoitus.....	4
	2.4 Kotoutumissuunnitelma	4
	2.5 Kotoutumistuki.....	5
	2.6 Maahanmuuton käsitteistö	5
3	TURVAPAikkAMENETTELY	6
4	TULKITSEMINEN JA KÄÄNTÄMINEN	6
5	NURMEKSEN KUNTAKONSERNIN PALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE.....	6
	5.1 SIUN SOTEN PALVELUT	6
	5.2 NURMEKSEN KAUPUNGIN PALVELUT	8
6	SUUNNITELMAKAUDEN TAVOITTEET JA SUUNNITELMAN TARKASTAMINEN.....	9

1 JOHDANTO

Suomeen saapuvien maahanmuuttajien määrä on tälle hetkellä melko vakiintunut, mutta maahanmuuttajien määrä voi muuttua nopeastikin. Maahanmuuton syyt ovat moninaiset sisältäen esimerkiksi humanitäärisen, työperäisen ja perhesyistä johtuvan maahanmuuton sekä paluumuuton. Maahanmuuton vaikutukset heijastuvat Suomen yhteiskuntakehitykseen monella eri tasolla. Maahanmuutto asettaa myös kehittämissaasteita peruspalveluihin. Nurmeksessa maahanmuuttajien osuus väestöstä on viimeisinä vuosina pysynyt noin yhden prosenttiyksikön tasolla.

Laki kotouttamisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan 1.9.2011. Laki velvoittaa kuntia laatimaan kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelman. Se sisältää kunnan ja muiden paikallisten toimijoiden toimenpiteet, joilla maahanmuuttajien kotoutumista edistetään. Työikäisten maahanmuuttajien kotouttamisen päävastuu on työhallinnolla, joka tukee heidän osaamisensa käyttöönottoa ja pääsyään työelämään. Työvoiman ulkopuolella tilapäisesti tai kokonaan olevien kotoutumista tuetaan ensisijaisesti kunnan toimenpitein. Nurmeksessa kotouttamisohjelman piiriin kuuluvia pakolaistaustaisia henkilöitä oli edellisen suunnitelmakauden aikana (2012-2015) vähän. Kotouttamisen palvelutarpeet ovat olleet näin hoidettavissa kaupungin palveluissa perustyön osana. Keskitettyä kehittämissuunnitelmaa ei ole edellisen suunnitelmakauden aikana tehty vaan kehittämissuunnitelma on tapahtunut peruspalveluiden omissa toimintakäytännöissä.

Kotouttamisohjelma muodostaa perustan korvauksille, jotka valtio maksaa kunnalle maahanmuuttajista. Nurmeksens kaupungin ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen välillä on sopimus, jossa määritellään pakolaisten vastaanoton järjestäminen Nurmeksessa ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaaminen.

2 KOTOUTUMINEN JA KÄSITTEISTÖ

Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttajat voisivat osallistua saapumismaan yhteiskunnan toimintaan samalla tavalla kuin saapumismaassa asuvat. Kotoutuessaan maahanmuuttaja hankkii sellaisia tietoja ja taitoja, joiden avulla hän selviää maassa ja voi osallistua niin työelämään kuin yhteiskunnan muihin toimintoihin tasavertaisena. Kotoutumisprosessissa tuetaan myös maahanmuuttajan mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Näiden toimenpiteiden ja palvelujen piiriin voi kuulua henkilö, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

2.1 Kotouttaminen

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Kunta sekä työ- ja elinkeinotoimisto vastaavat yhdessä näiden palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta ja niiden seuraamisesta.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä (myöhemmin Siun sote) järjestää kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä ja palveluja maahanmuuttajille kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti Nurmeksens kaupungin alueella. Kunta ja Siun sote tekevät yhteistyötä työ- ja elinkeinotoimiston (myöhemmin TE-toimisto) kotouttamisessa sekä antavat maahanmuuttajalle tietoja TE-toimiston ja muiden palvelujen tuottajien tarjoamista palveluista. TE-toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevista työvoimapalveluista työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille.

Kotoutumisen keskeisenä tavoitteena nähdään saapumismaan kielen oppiminen, uuteen asuin- maahan ja sen tapoihin tutustuminen ja työllistymisen mahdollisuus. Maahanmuuttajan oma aktiivisuus kotoutumista edistävien tietojen ja taitojen hankkimisessa nähdään tarpeellisenä kotouttamisprosessissa. Kotoutumisessa huomioidaan maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin säilyttäminen lain ja kohtuuden mahdollisimalla tavalla.

2.2 Kotouttamisohjelma

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) velvoittaa kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatimaan kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kunnassa kotouttamisohjelma. Kotouttamisohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista ja yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamiseksi. Tavoitteena on, että maahanmuuttajat pystyvät osallistumaan tasavertaisina jäseninä yhteiskunnan toimintaan. Kotouttamisohjelmassa esitetyillä toimenpiteillä pyritään edistämään paikallisesti suvaitsevaisuutta sekä estämään maahanmuuttajien syrjäytymistä, syrjintää ja rasistisia ilmiöitä. Ohjelma muodostaa perustan sille korvaukselle, jonka valtio maksaa kunnalle maahanmuuttajista. Ohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelman resurssointi huomioidaan kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

2.3 Alkukartoitus

Kaikilla maahanmuuttajilla on mahdollisuus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Alkukartoituksen perusteella arvioidaan, että tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman.

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

2.4 Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelmaan on oikeus työttömillä, työnhakijaksi ilmoittautuneilla ja pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavilla maahanmuuttajilla. Suunnitelma voidaan alkukartoituksen perusteella laatia myös muulle maahanmuuttajalle. Suunnitelma laaditaan yhteistyönä kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä maahanmuuttajan kanssa. Siihen kootaan ne toimenpiteet, joilla maahanmuuttajaa voidaan parhaiten auttaa kiinnittymään suomalaiseen yhteiskuntaan. Tällaista toimintaa on esimerkiksi suomen ja ruotsin kielen sekä luku- ja kirjoitustaidon opiskelu, yhteiskuntatietouden ja suomalaisen kulttuurin tuntemuksen hankkiminen, perus- ja ammatillisen koulutuksen hankkiminen tai täydentäminen, suomalaisessa työelämässä tarvittavien valmiuksien hankkiminen ja muuhun mielekkääseen toimintaan osallistuminen.

Suunnitelman laatiminen on käynnistettävä kahden viikon kuluessa alkukartoituksesta. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava kolmen vuoden kuluessa oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröitymisestä. Ensimmäinen suunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi, jonka jälkeen suunnitelma tarkastetaan. Kotoutumissuunnitelma tehdään enintään kolmeksi vuodeksi. Erikoistapauksissa suunnitelmaa voidaan jatkaa kahdella vuodella (esim. kotiäidit, luku- ja kirjoitustaidottomat, vajaakuntoiset).

Kotoutumissuunnitelman laatineen kunnan tai TE-toimiston on tarjottava aktiivisesti maahan- muuttajalle suunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä ja palveluja annettujen määrärahojen puitteissa.

2.5 Kotoutumistuki

Kotoutumistuki on maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman aikaisen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki, jonka avulla edistetään ja parannetaan tuen saajan työelämään ja jatkokoulutukseen hakeutumisen edellytyksiä suomalaisessa yhteiskunnassa. Kotoutumistukena maksetaan työmarkkinatukea ja toimeentulotukea työttömyysturvalain ja toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti.

Oppivelvollisuuden ylittäneelle maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelmassa mainittuja toimenpiteitä voidaan järjestää kotoutumiskoulutuksena. Kotoutumiskoulutusta järjestetään pääsääntöisesti työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena, jolloin se on lähinnä ohjaavaa ja valmentavaa koulutusta. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Omaehtoiseen opiskeluun voi opintojen lisäksi sisältyä työharjoittelua tai vapaaehtoistoimintaa esimerkiksi kansalaisjärjestöissä. Maahanmuuttajalla on kotoutumiskoulutuksen aikana oikeus kotoutumistukena maksettavaan työmarkkinatukeen, mikäli toimenpiteistä on sovittu kotoutumissuunnitelmassa.

2.6 Maahanmuuton käsitteistö

Maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti.

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta kotimaassa vallitsevien turvattomien olosuhteiden takia. Tavoitteena on saada pakolaisasema. Turvapaikkahakemus on jätettävä saavuttaessa maahan tai mahdollisimman pian saapumisen jälkeen.

Pakolainen on henkilö, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainon kohteeksi uskontonsa, rotunsa, kansallisuutensa tai mielipiteensä vuoksi tai sen takia, että hän kuuluu tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään, ja joka oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja joka tällaisen uhan vuoksi ei voi tai halua palata kyseiseen maahan.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa.

Ulkomaalainen on Suomessa juridisesti määriteltynä henkilö, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta, vaan jolla on jonkin muun maan kansalaisuus tai joka on kansalaisuutta vailla oleva.

Paluumuuttaja on henkilö tai perheenjäsen, joka muuttaa takaisin kotimaahansa, esim. silloin kun yhteiskunnan olosuhteet ovat sodan jälkeen palautuneet niin vakaiksi, että on mahdollista palata. Paluumuuttajalla tarkoitetaan myös niitä Suomen kansalaisia, jotka palaavat ulkomailta Suomeen, esim. Ruotsista tai entisen Neuvostoliiton alueelta, ja joilla lain mukaan on yhteyksiä Suomeen.

Työperäinen maahanmuuttaja on henkilö, jonka pääasiallinen syy muuttaa Suomeen liittyy työhön (asiantuntijamuutto, muun ammattitaitoisen työvoiman muutto, keikkatyöläiset, yrittäjät, kansainvälinen harjoittelu, au-pairit, sesonkityövoima).

Perheperustainen maahanmuutto eli perheenyhdistäminen ja kansainvälinen perheenmuodostus.

Paperiton asiakas on ilman oleskelulupaa ja vastaanoton palveluita oleva henkilö.

3 TURVAPAIKKAMENETTELY

Suomen turvapaikkamenettelyssä maahanmuuttovirasto käsittelee maahantulijan hakemuksen, jonka perusteena on tarve saada kansainvälistä suojelua. Turvapaikkamenettely perustuu hakemusten yksilölliseen käsittelyyn. Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus käsitellään joko tavallisessa tai nopeutetussa menettelyssä. Ilman huoltajaa maahan tulevan alaikäisen henkilön asiaa käsiteltäessä otetaan huomioon lapsen etu. Turvapaikkahakemus jätetään maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Poliisi tai rajavartiolaitos selvittää hakijan henkilöllisyyden ja matkareitin. Maahanmuuttovirasto päättää maahantulijan turvapaikasta tai oleskeluluvasta. Muutosta turvapaikkapäätökseen haetaan Helsingin hallinto-oikeudelta. Kielteisen päätöksen saaneet henkilöt poistetaan maasta ihmisoikeuksia kunnioittaen.

4 TULKITSEMINEN JA KÄÄNTÄMINEN

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta ja kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa suomea tai ruotsia tai ei vammaan tai sairauden vuoksi tule ymmärretyksi kotouttamislaissa tarkoitettussa asiassa. Harkinnan mukaan viranomaisen huolehtii tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Viranomaisen voi tilata tulkin, vaikka maahanmuuttaja-asia-kaas ei katsoisikaan sitä tarpeelliseksi. Tulkki tilataan aina, jos ei olla varmoja, onko asiakkaalla riittävä suomen kielen taito myös monimutkaisten asioiden hoitamiseen.

Suomea taitamattomalle maahanmuuttajalle hyvät ja asianmukaiset tulkkaus ja käännöspalvelut mahdollistavat tasavertaisen asioimisen viranomaisten kanssa. Nämä palvelut takaavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan ja ovat edellytyksenä suomalaiseseen yhteiskuntaan kotoutumisessa.

5 NURMEKSEN KUNTAKONSERNIN PALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE

Kotouttamisohjelman tavoitteena on taata maahanmuuttajille kaikki peruspalvelut, jotka kotikunnan asukkailla kuuluvat. Näitä palveluja ovat muun muassa:

- asuminen
- sosiaali- ja terveystyö
- hyvinvointipalvelut (mm. peruskoulutus, varhaiskasvatus, vapaa-ajan palvelut)
- Nurmeksen kaupunki järjestämä sähköisten palveluiden käytön opastus ja neuvonta

Peruspalvelut ovat keskeisessä asemassa maahanmuuttajien kotoutumisessa ja kotoutuminen on siten kuntakonsernin yhteinen asia. Palvelut tarjotaan maahanmuuttajille, kuten muillekin kuntalaisille, yhdenvertaisesti, mutta kuitenkin henkilön erityistarpeet huomioiden. Kunnan palvelujen ohessa järjestöt ja seurakunnat ovat tärkeitä maahanmuuttotyön toimijoita auttaessaan maahanmuuttajia heidän kotoutumisessaan.

5.1 SIUN SOTEN PALVELUT

Sosiaalipalvelut

Sosiaalihuoltolain 1 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintojen tarkoituksena on mm. edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta sekä edistää osallisuutta ja turvata yhdenvertaisesti tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut. Laki velvoittaa kiinnittämään palveluita järjestettäessä erityistä huomiota erityistä tukea tarvitseviin henkilöihin ja lapsiin. Sosiaalityön tehtävänä on auttaa maahanmuuttajia kotoutumisessa ohjaamalla maahanmuuttajia yhteiskunnan palveluverkostossa.

Kunnassa asuvilla maahanmuuttajilla, joilla on oikeus suomalaisen sosiaaliturvaan, on oikeus saada sosiaalipalveluja samoin kuin muilla kunnan asukkailla. Sosiaalipalveluja ovat mm. sosiaalityö, toimeentulo-

tuki, perheoikeudelliset palvelut, varhaisen tuen palvelut, lastensuojelu, kasvatus- ja perheneuvonta, vammaispalvelut, vanhuspalvelut, päihdetyön palvelut, mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut sekä kotipalvelu.

Sosiaalihuollon palvelutarve kartoitetaan maahanmuuttajien osalta mahdollisen alkukartoituksen yhteydessä tai erikseen laaditussa sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnissa. Sosiaalipalvelujen tulee olla tarpeenmukaisesti yhteensovitetut keskenään ja eri hallinnonalojen palveluiden kanssa. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä maahanmuuttajalle nimetään omatyöntekijä tai vastuu sosiaalityöntekijä, joka toimii yhdyshenkilönä ja koordinoi palvelujen järjestämistä. Sosiaalihuollon palvelut järjestetään samansisältöisinä ja -laajuisina kuin kunnan muillekin asukkaille, ottaen huomioon mitä laissa säädetään kunnan tehtävistä ja maahanmuuttajan oikeudesta kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumistukeen sekä mitä valtion kanssa on sovittu pakolaisten vastaanoton palvelujen järjestämisestä. Maahanmuuttajilla ja erityisesti pakolaisilla on yleensä pitkäaikainen tarve sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää työelämän ulkopuolella olevien nuorten, vammaisten ja ikääntyneiden tilanteeseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Siun sotella ei ole erillistä yksikköä vastaamassa maahanmuuttajatyöstä, vaan sosiaalihuollon palvelut maahanmuuttajille järjestetään olemassa olevin voimavaroin. Sosiaalityössä vastataan pakolaisten vastaanottamisesta, käydään neuvotteluja TE-keskuksen kanssa kuntaan sijoitettavista pakolaisista ja ollaan heihin yhteydessä mahdollisesti jo vastaanottokeskuksessa. Sosiaalitoimi kartoittaa asiakkaan tilanteen ja hankkii asunnon sekä sinne välttämättömät tarvikkeet. Maahanmuuttotyö on sisällytetty osaksi aikuissosiaalityön työtehtäviä. Pakolaisten vastaanottaminen, maahanmuuttajille laadittavien alkukartoitusten ja kotoutamissuunnitelmien laatiminen sekä seuraaminen tapahtuvat sosiaalityössä normaalin asiakastyön puitteissa. Pakolaisperheiden tai useamman pakolaisen vastaanottamistilanteissa henkilöstöresurssien tarve kasvaa tilapäisesti.

Siun sotella on erillinen toimintaohje paperittoman asiakkaan ohjaamiseksi välittömän kiireellisen avun piiriin hätämajoitukseen, sosiaalitoimen mahdolliseen muuhun hätämajoitukseen (mikäli asiakkaalla on alaikäisiä lapsia) tai asiakkaan ohjaamiseksi Kelan lääke- ja ravitsemusmenojen tuen piiriin.

Yhteystiedot
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Porokylänkatu 6 E
75530 Nurmes

Puhelinpalvelu arkisin klo 8.00-15.00
puh. 013 330 2872

Virka-ajan ulkopuolella akuuteissa tilanteissa
sosiaalipäivystys
puh. 013 330 9002

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Kaikilla Suomessa asuvilla on oikeus perusterveydenhuoltoon ja sairaanhoitopalveluihin. Terveydenhoidon palveluista vastaavat kunnat tai kuntayhtymät, jotka tuottavat palvelut itse tai ostavat ne muilta. Nurmeksen terveys- ja sairaanhoitopalvelut tuottaa Siun sote. Näitä palveluja ovat terveysneuvonta ja terveystarkastukset, sairaanhoito, kuntoutus, mielenterveyspalvelut, sairaankuljetus, hammashoito, neuvolapalvelut, koulu- ja opiskelijoiden terveydenhoito, työterveyshoito ja seulonta- ja joukkotarkastukset. Työpäikoilla on usein oma työterveyshoito, jota yrityksen työntekijät käyttävät sairastapauksissa.

Maahanmuuttajan oikeuksia määrittävät kansanterveyslaki, mielenterveyslaki, erikoissairaanhoidolaki, tartuntatautilaki, terveydenhuoltolaki sekä laki potilaan asemasta ja oikeuksista.

Pakolaisille tehdään niin sanottu maahantulotarkastus, joka aloitetaan vastaanottokeskuksessa. Tarvittaessa hoitoa jatketaan Siun sotien palveluissa. Tämä sisältää muun muassa:

- Terveydentilan kartoituksen
- Hoidettavissa olevien tai suojaotomia edellyttävien tartuntatautiin seulonnan
- Aikaisempien sairauksien ja hoitojen kartoittamisen
- Rokotuksien varmistamisen
- Psykkisten ongelmien kartoittamisen

Siun sotien palveluissa paperittomille asiakkaille järjestetään nykylainsäädännön mukainen kiireellisen hoito ja alaikäisten lasten, raskaana olevien ja synnyttäneiden äitien hoito.

Yhteystiedot:

Nurmeksen terveysasema

Porokylänkatu 1, 75530 Nurmes

Ajanvaraus puh. 013 330 2334, ma-su klo 7-21. Arkisin klo 16 jälkeen ja viikonloppuisin vain päivystysasiat.

5.2 NURMEKSEN KAUPUNGIN PALVELUT

Lasten varhaiskasvatus ja esiopetus

Maahanmuuttajaperheellä on varhaiskasvatustilain mukainen oikeus lasten päivähoitoon ja perusopetustilain mukainen oikeus esiopetukseen. Lasten päivähoitosijoituksessa huomioidaan perheen tarpeet ja tilanne valittaessa osa- tai kokopäivähoitoa. Tavoitteena on sijoittaa maahanmuuttajataustaiset lapset suomenkielisiin päivähoitoryhmiin oppimaan suomen kieltä ja kulttuuria.

Varhaiskasvatukseen haetaan sähköisesti Daisy-asiointipalvelussa. Varhaiskasvatuksen aluejohtajat ja perhepäivähoidon ohjaaja käsittelevät päivähoitohakemukset sekä ohjaavat ja neuvovat päivähoitoasioissa. Heiltä saa myös ajankohtaista tietoa esimerkiksi sen hetkisestä päivähoitotilanteesta ja hoitopaikkojen sijainnista. Aluejohtajat sijoittavat lapset päiväkotiryhmiin ja perhepäivähoidon ohjaaja perhepäivähoitoon. Päivähoitopaikkaa valittaessa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan vanhempien hoitopaikkatoiveet. Avoimen päiväkodin toimintaan ohjataan perheet tarpeen mukaan.

Nurmeksessa on viisi päiväkotia: Hannilan, Porokylän ja Rekulan, Pikku-Kaarlen ja Niksulan päiväkodit. Päiväkotien yhteystiedot ja päiväkodeissa toimivien ryhmien tiedot ovat kotisivuilla <https://www.nurmes.fi/paiva-kodit>.

Nurmeksen kaupungin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstöllä on käytettävissä ope-tussuunnitelmat maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatusta, esiopetusta ja suomi toisena kielenä -opetusta varten.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristö muokataan sellaiseksi, että se tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kotoutumista ja suomen kielen oppimista unohtamatta lapsen oman kielen ja kulttuurin tukemista. Pääasiallisesti kielen oppiminen tapahtuu eheytyttyä kaikissa esiopetuksen toiminnassa. Tarvittaessa lapsen kielen oppimista tuetaan esim. kuvittamalla toimintoja, lauluja, loruja, jumppatuokiota jne. Suomen kielen opettaminen maahanmuuttajalapsille on muistettava kaikissa arkipäiväntilanteissa. Pienten lasten ryhmässä suomen kieli opitaan osana jokapäiväistä toimintaa. Isommille lapsille suomen kieltä opetetaan yksilö-, pari ja pienryhmätyöskentelynä. Lasten taitoja ja suomen kielen oppimista ha-

vainnoidaan säännöllisesti päivän eri tilanteissa ja eri metodein. Alussa lapsen apuna voi olla tulkaava kieliaavustaja, joka toimii lapsen turvana ja auttaa ymmärtämään päiväjärjestystä. Kun lapsi oppii kieltä ja pääsee osaksi ryhmää, avustaja vetäytyy vähitellen pois.

Yhteystiedot:
Hyvinvointipalvelut
Aluejohtaja Tarja Lipponen puh. 04010 45319

Perusopetus

Perusopetuslain mukaiseen perusopetukseen ovat oikeutettuja kaikki oppivelvollisuusikäiset lapset ja nuoret. Kaupunki järjestää yleisopetuksen lisäksi myös perusopetukseen valmistavaa opetusta.. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu niille, joilla ei ole puutteellisen kielitaidon vuoksi vielä edellytyksiä opiskella yleisopetuksen ryhmissä. Valmistava opetus on mahdollista toteuttaa lähikoulun yhteydessä, yleisopetuksen luokkiin osin integroiden tai erillisopetuksena. Päätös maahanmuuttajaoppilaan sijoittamisesta valmistavaan tai perusasteen opetukseen tehdään yksilöllisen arvioinnin perusteella.

Nurmeksen kaupungin opetustoimen henkilöstöllä on käytettävissä erilliset opetussuunnitelmat maahanmuuttajataustaisten oppilaitten valmistavaa opetusta ja perusasteen suomi toisena kielenä -opetusta sekä arviointia varten. Opetuksen järjestäjä päättää maahanmuuttajien opetuksen järjestelystä, opetuspaikasta ja S2-tuntien määrästä. Tavoitteena on pidettävä riittävän S2 -opetuksen järjestämistä kaikille maahanmuuttajaoppilaille koko oppivelvollisuuden ajan.

Maahanmuuttajaoppilaiden opiskelua ja kotoutumista tuetaan kouluille mahdollisin tavoin: kodin ja koulun yhteistyöllä, moniammatillisella yhteistyöllä ja henkilökohtaisten oppimissuunnitelmien mukaan opettaen.

Koulutoimi järjestää maahanmuuttajataustaisille oppilaille sekä omankielistä että oman äidinkielen opetusta, mikäli kunnassa on vähintään neljä samaa kieltä äidinkielenään puhuvaa ja mikäli vanhemmat anovat opetusta sekä mikäli ryhmille löytyy sopiva, äidinkielenään kyseistä kieltä puhuva opettaja. Muussa tapauksessa kouluissa voidaan tukea muilla tavoin oppilaan oman kulttuurin piirteiden ja arvostuksen säilymistä.

Yhteystiedot:
Hyvinvointipalvelut
Hyvinvointijohtaja Petri Moilanen puh. 04010 45101

6 SUUNNITELMAKAUDEN TAVOITTEET JA SUUNNITELMAN TARKASTAMINEN

Nurmeksen kaupunki on tehnyt sopimuksen pakolaisten vastaanottamisesta. Suunnitelmakauden tavoitteena on käynnistää monialainen yhteistyöryhmä kotouttamistoimien säännönmukaista suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa varten. Monialainen yhteistyöryhmä koostuu kunnan, Siun soten sekä TE-toimiston edustajien lisäksi poliisin, paikallisten seurakuntien ja järjestöjen edustajista. Monialainen yhteistyöryhmä koollekutsutaan tarpeenmukaisessa laajuudessa vähintään kerran vuodessa. Koollekutsumisesta vastaa Nurmeksen kaupungin hallintojohtaja.

Tämä kotouttamisohjelma muodostaa perustan sille korvaukselle, jonka valtio maksaa kunnalle pakolaisista ja maahanmuuttajista. Ohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelman resursointi huomioidaan kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.